

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć XXIX. — Wydana i rozesłana dnia 31 sierpnia 1877.

78.

Rozporządzenie ministerstwa handlu w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, z dnia 20 lipca 1877,

zmieniające niektóre przepisy rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1 października 1875 o środkach zapobiegających eksplozyom kotłów parowych (Dz. u. p. Nr. 130).

§. 1.

Pokrywy zbiorników pary, w §. 2 ust. 2, rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1 października 1875 (Dz. u. p. Nr. 130) wzmiankowane, w przypadku, gdy te zbiorniki pary zrobione są z żelaza kutego (blachy kotłowej), sporządzone być mogą, z żelaza lanego, jeżeli ich średnica zewnętrzna ma najwięcej aż do 75 centymetrów.

Największe rozstronienie kotła, w którego budowie zrobiono użytek z tego pozwolenia, nie może wynosić więcej nad sześć atmosfer.

Ograniczenie używania lanego żelaza na inne części uzbrojenia, w §. 2, ust. 2 wymienione, tylko do tego przypadku, gdy średnice ich mają najwięcej 60 centymetrów, pozostaje w mocy.

Zsuwalne warniki o większej średnicy, jeżeli zaopatrzone być mają w dno z lanego żelaza, posiadać muszą przyczółki stożkowate których średnica na końcu wynosić ma 60 centymetrów.

§. 2.

W miejsce §. 10 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1 października 1875 (Dz. u. p. Nr. 130) wydaje się przepis następujący:

Do obsługi przy kotle parowym i do dozoru onego przypuszczone być mogą tylko osoby pewne, które 18 rok życia skończyły i świadectwem wydanym przez Szkołę główną techniczną, przez komisarza rządowego ustanowionego do próbowania kotłów parowych lub przez czynniki towarzystwa upoważnionego przez Rząd do dozoru nad kotłami parowymi, udowodnić mogą, że do obsługi przy kotle parowym są uzdolnione.

Świadectwa jednak palaczy, wydane od czasu jak rozporządzenie ministerjalne z dnia 7 lipca 1871 (Dz. u. p. Nr. 113) obowiązuje, także przez zakłady i osoby powyżej nie wymienione, zatrzymują i nadal swoje ważność.

§. 3.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia ogłoszenia.

Chlumecky r. w.

Pretis r. w.

79.

**Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, skarbu,
handlu i rolnictwa z dnia 13 sierpnia 1877,**

o używaniu stosów narożnych krzyżowych w układaniu drzewa szczapowego.

Według rozporządzenia ministerjalnego z dnia 23 grudnia 1875 (Dz. u. p. Nr. 157), drzewo opałowe, sprzedawać się mające na miarę metryczną, ułożone być może albo bez stosów krzyżowych po rogach, albo z takowemi, a w tym ostatnim przypadku stopy krzyżowe urządzone być powinny jak następuje:

Którzejkolwiek z dozwolonych w powyższem rozporządzeniu długości są szczapy, układać je można albo z jednym stosem krzyżowym albo z dwoma stosami krzyżowemi. Wysokość stosu drzewa nie ma wynosić mniej niż 1 metr, a jeśli ma być większa, musi być krotną całego metra, całkowita objętość stosu drzewa (to jest stosu krzyżowego razem z dalszą jego częścią równolegle ułożoną) musi być krotną całego metra sześciennego.

W tym celu układać należy stosownie do długości szczap jak następuje:

Jeżeli szczapy są 1 metr długie, stos musi mieć albo 2 metry długości a składa się z jednego stosu krzyżowego 1 metr długiego i z części równolegle ułożonej, 1 metr długiej, albo 4 metry a składa się z dwóch stosów krzyżowych po rogach, z których każdy ma 1 metr długości i z części pomiędzy nimi, równolegle ułożonej, mającej 2 metry długości, przyczem objętość całego stosu, 1 metr wysokiego, wynosi w pierwszym przypadku 2, w ostatnim 4 metry sześciennie.

Jeżeli szczapy są 0·8 metra długie, stos musi mieć albo 2·5 metra długości a składa się z jednego stosu krzyżowego 0·8 metra długiego i z części równolegle ułożonej, 1·7 metra długiej, albo 5 metrów a składa się z dwóch stosów krzyżowych po rogach z których każdy ma 0·8 metra długości i z części między nimi równolegle ułożonej, mającej 3·4 metra długości, przy czem objętość całego stosu, 1 metr wysokiego, wynosi w pierwszym przypadku 2, w ostatnim 4 metry sześciennie.

Jeżeli szczapy są 0·6 metra długie, stos musi mieć albo 1·67 metra długości a składa się z jednego stosu krzyżowego 0·6 metra długiego i z części równolegle ułożonej 1·07 metra długiej, albo 3·33 metra a składa się z dwóch stosów krzyżowych po rogach, z których każdy ma 0·6 metra długości i z części między nimi równolegle ułożonej mającej 2·13 metra długości, przy czem objętość całego stosu 1 metr wysokiego wynosi w pierwszym przypadku 1, w ostatnim 2 metry sześciennie.

Jeżeli szczapy są 0·5 metra długie, stos musi mieć albo 2 metry długości a składa się z jednego stosu krzyżowego 0·5 metra długiego i z części równolegle ułożonej, 1·5 metra długiej, albo 4 metry a składa się z dwóch stosów krzyżowych po rogach, z których każdy ma 0·5 metra długości i z części pomiędzy nimi równolegle ułożonej, mającej 3 metry długości, przy czem objętość całego stosu, wynosi w pierwszym przypadku 1, w ostatnim 2 metry sześciennie.

Przepisane powyżej sposoby układania przedstawione są na dołączonych figurach, wyobrażających stosy na 1 metr wysokie.

Rozumie się samo przez się, że można układać jeden na drugim więcej stosów tego samego rodzaju na 1 metr wysokich.

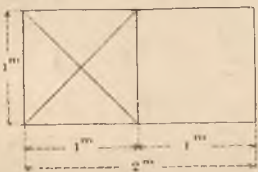
Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy od dnia ogłoszenia.

Lasser r. w. **Pretis** r. w. **Chlumecky** r. w. **Mannsfeld** r. w.

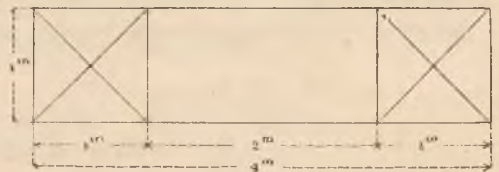
Układanie drzewa ze stosami krzyżowymi.

I. Dla szczap na 1 metr długich.

2 metry sześciennie

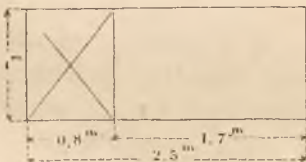

4 metry sześciennie

II. Dla szczap na 0·8 metra długich.

2 metry sześciennie

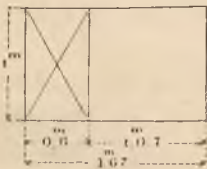

4 metry sześciennie

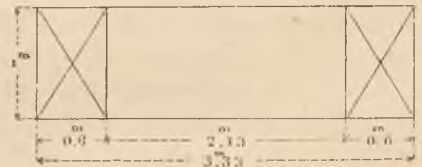

III. Dla szczap na 0·6 metra długich.

1 metr sześcienny

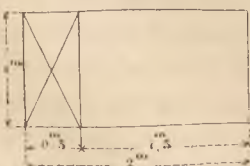

2 metry sześciennie

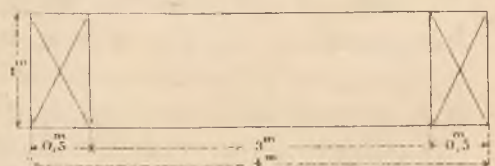

IV. Dla szczap na 0·5 metra długich.

1 metr sześcienny

2 metry sześciennie

U w a g a. Prostokąty z przekątniami oznaczają stosy krzyżowe.

80.

Obwieszczenie ministerstwa handlu z dnia 14 sierpnia 1877,

o przyjmowaniu do sprawdzania i cechowania miar do węgla drzewnych i torfu, jakoteż do węgla kopalnego, koksu, wapna i innych płodów kopalnych.

W wykonaniu ustawy z dnia 23 lipca 1871 (Dz. u. p. Nr. 16 z roku 1872) i ustawy z dnia 24 marca 1876 (Dz. u. p. Nr. 50) podają się do wiadomości powszechnej zamieszczone poniżej przepisy, przez c. k. Komisya główną miar i wag, wydane, a dotyczące się przyjmowania do sprawdzania i cechowania miar do węgla drzewnych i torfu, jakoteż do węgla kopalnego, koksu, wapna i innych płodów kopalnych.

Chlumecky r. w.

Przepisy,

o sprawdzaniu i cechowaniu miar do węgla drzewnego i torfu, jakoteż do węgla kopalnego, koksu, wapna i innych płodów kopalnych.

§. 1.

Miary dozwolone i ich oznaczenie.

Z miar do węgla drzewnego i torfu, jakoteż węgla kopalnego, koksu, wapna i innych płodów kopalnych, następujące przyjmowane będą do sprawdzania i cechowania:

- I. Miary walcowe,
- II. miary skrzyniowe,
- III. miary ramowe.
- IV. miary wywrotne,
- V. naczynia dobywalne (dla kopalni).

Miary walcowe, skrzyniowe, ramowe i wywrotne mogą być wyrabiane na 1, 2, 3, 4, 5 i 10 hektolitrów pojemności, skrzyniowe i ramowe także o większej pojemności, naczynia dobywalne jakiegokolwiek wielkości, we wszystkich jednak przypadkach pojemność musi być krotną całego hektolitra.

Miary opatrzone być powinny oznaczeniem, od nich nieoddzielnem, podającym wyraźnie pojemność w hektolitrach, z dodaniem głoski H. Na miarach drewnianych znak ten wypala się, na żelaznych umieszcza się go na tabliczce blaszanej, przytwierdzonej do miary za pomocą szrub miedzianych lub mosiężnych, na których głowach wybija się cechę. Górna powierzchnia głów tych szrub leżeć musi po usunięciu wrąbka na płaszczyźnie tabliczki blaszanej.

§. 2.

Materiał.

Wszystkie miary, przytoczone w §. 1, pod I aż do V zrobione być mogą z drzewa lub żelaza.

§. 3.

Ogólne warunki konstrukcyi.

We wszystkich miarach, w §. 1 wymienionych, próżnia, w której się mierzy, wolna być powinna od wszelkich części składowych na wskroś przechodzących (szyn wzmacniających, osi itp.). Nadto miary zbudowane być muszą tak mocno, ażeby po napełnieniu ich materyałami, do których są przeznaczone, nie mogły w żadnem miejscu zmienić widocznie formy.

Zboczenia od wymiarów poniżej przepisanych dozwolone są w średnicach, a względnie w wymiarach długości i szerokości miar najwyżej aż do 2 od sta więcej lub mniej, pod warunkiem, aby pojemność całej miary, stosownie do przepisu §-fu 9-go, nie była większa lub mniejsza od właściwej o więcej niż o 1 od sta.

Pod względem formy i konstrukcyi rozmaitych miar w §. 1 wymienionych obowiązują następujące przepisy.

§. 4.

Miary walcowe.

Miary walcowe mieć będą kształt walca i wyrabiane być powinny w następujących wymiarach, w milimetrach wyrażonych, przy czem głębokość wynosi prawie dwie trzecie części średnicy.

Wielkość miary	Średnica	Głębokość
1 H.	575 ^{mm}	385 ^{mm}
2 „	726 „	483 „
3 „	831 „	553 „
4 „	913 „	611 „
5 „	985 „	656 „
10 „	1240 „	828 „

Miary drewniane powinny być klepkowe, wyrobione z drzewa dobrze wysuszonego, miękkiego lub twardego, wewnątrz walcowe.

Powierzchnia dna tak wewnętrzna jak zewnętrzna powinna być równa.

Grubość klepek, w miarach na 1 H. pojemności, wynosić powinna nie mniej niż 20 milimetrów a w większych miarach klepki powinny być grubsze, stosownie do ich wielkości.

Klepki muszą być na każdej fudze przymocowane żelaznemi nitami z płaską głową, mającą 12 milimetrów średnicy, do żelaznej obręczy, leżącej na tej samej płaszczyźnie, co brzegi klepek, w taki sposób, ażeby głowa nitu znajdowała się wewnątrz. W podobny sposób najmniej cztery klepki połączyć należy na ich watorach z obręczą dna, tak, ażeby nity te, razem z czterema innymi, znajdującymi się na końcach dwóch szyn, dna opasujących, leżały w odległościach prawie równych.

Dno opasane być musi dwoma szynami, względem spojeń dąg pod 45° pochylonemi, z dnem za pomocą gwoździ, których końce mają być wewnątrz zagięte połączonemi, i na watorach tak zagiętymi, ażeby kończyły się aż u górnego brzegu obręczy dna, na nie wbitej, z którą każdy z ich końców połączony być musi nitami na wskroś przechodzącymi. Przez środek dna i szyn przechodzi, nit, którego głowa, 25 milimetrów średnicy mająca, znajduje się wewnątrz, podczas gdy koniec jej zewnętrzny znitowany jest z szynami. Na wewnętrznej

powierzchni watorów rozpięta być musi obręcz żelazna i najmniej w ośmiu miejscach, równo od siebie oddalonych, połączona za pomocą nitów z obręczą dna.

Pomiędzy obręczą górną i obręczą dna umieścić należy najmniej jeszcze jedną obręcz żelazną i z nią połączone także będą rękojeści, zapomocą nitów, których głowy płaskie leżeć mają na ścianie wewnętrznej.

Na żelaznych miarach tego rodzaju wzmocnić należy brzeg górny grubszą szyną żelazną, zewnątrz węższym bokiem przynitowaną, dno zaś od zewnątrz szpagami.

§. 5.

Miary skrzyniowe.

Miary skrzyniowe ograniczone być muszą równymi powierzchniami a ich przekrój poziomy ma być prostokątem.

Miary na 1 aż do 10 H. mieć powinny w świetle następujące wymiary, wyrażone w milimetrach:

Wielkość miary	Długość i szerokość	Głębokość
1 H.	530 ^{mm}	356 ^{mm}
2 „	669 „	447 „
3 „	767 „	510 „
4 „	843 „	563 „
5 „	909 „	605 „
10 „	1144 „	764 „

Miary większej pojemności mają mieć przekrój kwadratowy lub prostokątny; największy z trzech wymiarów nie może przewyższać najmniejszego bardziej niż półtrzecia raza.

Górne brzegi ścian muszą leżeć na jednej i tej samej płaszczyźnie a ściany powinny być prawie prostopadłe do dna.

W miarach skrzyniowych drewnianych spojenia ścian ze sobą i z dnem ubezpieczone być powinny za pomocą okucia z żelaza taśmowego, górny zaś brzeg przysrubowanymi szynami z żelaza taśmowego. Mogą być i wewnątrz okute blachą żelazną; okucie to jednak połączone być musi z żelazem taśmowym zewnętrznego okucia za pomocą sworzni, dających się ocechować zewnątrz.

W żelaznych miarach skrzyniowych wzmocnić należy brzeg górny grubszą szyną żelazną, zewnątrz węższym bokiem przynitowaną a dno od zewnątrz, szpagami.

Do sprawdzania i cechowania przyjmowane będą także miary skrzyniowe z dnem ruchomem, używane wtenczas, gdy stać mają na górnym piętrze, gdzie albo stale są przytwierdzone, albo dają się toczyć na kółkach; dno ich stanowią drzwiczki jedno lub dwu skrzydłowe, mające górną powierzchnią równą a które otwierać się mogą nadół i pozwalają wypróżnienia do niższego piętra.

§. 6.

Miary ramowe.

Miary ramowe są miarami skrzyniowymi bez dna, które, gdy się ich ma używać, stawiają się na dnie dostatecznie równem i poziomem. Po napełnieniu podnosi się miarę a to, co w niej było, zostaje na dnie.

We względzie wymiarów odnoszą się do miar ramowych przepisy podane wyżej dla miar skrzyniowych.

W miarach ramowych tak górne jak i dolne brzegi ścian leżeć muszą na jednej i tej samej płaszczyźnie i opatrzone być muszą u miar drewnianych, przyśrubowanemi szynami z żelaza taśmowego, u miar zaś żelaznych, grubszymi szynami żelaznemi, węższym bokiem do ścian przynitowanemi.

§. 7.

Miary wywrotne.

Miary wywrotne wyrabiają się w kształcie pół walca z przekrojem kolistym. Przekrój miary, prostopadły do osi, jest półkolem, którego średnica leży w płaszczyźnie otworu miary wywrotnej, ograniczonej na obu końcach równymi ścianami do osi prostopadłymi. U góry 4 rogi prostokątnego otworu miary wywrotnej opatrzone są czterema rękojściami odpowiedniej długości, za pomocą których nosić można miarę i wypóźniać przez wywrócenie.

Miary wywrotne mieć powinny następujące wymiary wyrażone w milimetrach:

Wielkość miary	Średnica	Długość
1 H.	575 ^{mm}	770 ^{mm}
2 „	726 „	966 „
3 „	831 „	1106 „
4 „	913 „	1222 „
5 „	985 „	1312 „
10 „	1240 „	1656 „

U miar wywrotnych drewnianych ubezpieczyć należy brzeg górny przyśrubowanemi szynami z żelaza taśmowego, połączenia zaś płaszcza z dwoma ścianami bocznymi jakoteż pojedynczych części płaszcza ze sobą, okuciem z żelaza taśmowego. Wewnątrz opatrzone być mogą okuciem z blachy żelaznej, w sposób przepisany dla miar skrzyniowych.

U miar wywrotnych żelaznych brzeg górny wzmocnić należy szyną żelazną, zewnątrz węższym brzegiem przynitowaną.

§. 8.

Naczynia dobywalne.

Z naczyń dobywalnych przyjmowane będą do sprawdzania i cechowania używane w górnictwie tak zwane psy, jakoteż kubły walcowe, beczkowate lub stożkowe, jeżeli odpowiadają przepisom ogólnym w §§. 1 i 2 i w pierwszym ustępie §-fu 3-go zawartym.

W psach największy z trzech wymiarów: długości i szerokości na górnym brzegu, tudzież głębokości miary, nie może być więcej niż trzy razy większym od najmniejszego.

Kubły mogą być o przekroju kolistym i owalnym a głębokość nie powinna być więcej niż dwa razy większa od najmniejszej średnicy.

Górny brzeg naczynia dobywalnego musi znajdować się na jednej i tej samej płaszczyźnie i powinien być wzmocniony żelazem tak samo jako w miarach skrzyniowych.

§. 9.

Sprawdzanie i granica błędów.

Pojemność miar walcowych, skrzyniowych i ramowych oznacza się podług przepisów w instrukcyi podanych zapomocą rachunku, na podstawie wymiarów.

W podobny sposób oznacza się pojemność naczyń dobywalnych, jeżeli przekrój ich jest prostokątem lub trapezem.

Pojemność naczyń dobywalnych innego kształtu, jakoteż miar wywrotnych, oznacza się przez napełnienie ich na sucho grochem lub kukurydzą, którego to materiału dostarczyć ma strona. Pojemność naczyń żelaznych i nieprzemakalnych oznaczona być może także przez napełnienie ich wodą.

Cechować wolno tylko wtedy, gdy miara czyni zadosyć przepisom podanym w poprzedzających paragrafach, a pojemność w powyższy sposób obliczona nie jest o więcej niż o 1 od sta większą lub mniejszą od właściwej.

§. 10.

Cechowanie.

Miary walcowe, wyrobione z drzewa, cechuje się tak samo jak drewniane miary objętości do rzeczy sypkich, to jest przez wypalenie cechy na zewnętrznej powierzchni ścian i na wewnętrznej powierzchni dna, tudzież przez wybitcie jej w trzech lub czterech miejscach na górnym brzegu. W innych miarach, z drzewa wyrobionych, których górne w (miarach ramowych także dolne) brzegi okute są szynami z żelaza taśmowego, wypala się cechę na powierzchniach wszystkich ścian tuż przy szynach żelaznych (w miarach ramowych po obu brzegach).

Miary żelazne cechuje się przez wybitcie cechy na zewnętrznej powierzchni ścian w sposób przepisany przy końcu §-fu 1-go i w 3 lub 4 miejscach górnego (w miarach ramowych także dolnego) brzegu.

§. 11.

Opłaty za sprawdzanie i cechowanie.

Za sprawdzanie i cechowanie liczy się:

	A. za sprawdzenie i cechowanie	B. za sprawdzenie bez cechowania
Od miary na 1 H.	30 ct.	15 ct.
Od większych miar dopłaca się za każdy hektolitr	10 „	5 „

Wiedeń, dnia 9 sierpnia 1877.

C. k. Komisya główna miar i wag:

Herr r. w.